

KAKO OSNAŽITI MAJČINSTVO U OBITELJI, CRKVI I DRUŠTVU?

(sažetak za voditelje)

„Hvala ti, ženo majko, tebi koja sebe u radosti i boli jedinstvenog iskustva činiš krilom čovjeka, tebi koja za dijete koje dolazi na svijet postaješ smiješak Božji, tebi koja upravljaš njegovim prvim koracima, koja ga odgajaš u rastu i postaješ uporište njegova daljnje životnog puta.“

Sv. Ivan Pavao II.

Biti majka i ostvariti svoju bitnu vlastitost, koju samo žena može imati, danas predstavlja kompleksan problem. Svakodnevno se može čuti kako su brak, obitelj, roditeljstvo, a time i majčinstvo i očinstvo u velikoj krizi. To nije nikakva novost. Kako je došlo to te krize?

U posljednjih sto godina potpuno su se promijenile društvene prilike ekspanzivnom industrijalizacijom i urbanizacijom, razvojem prava, emancipacijom žena, razvojem obiteljske politike. Možemo promatrati obiteljske strukture u prošlosti kada su strogo bile podijeljene uloge: otac i muž koji zarađuje i održava vanjske obiteljske funkcije, te žena rađa i odgaja djecu i održava prisnu obiteljsku atmosferu. Tijekom šezdesetih godina prošlog stoljeća uslijedio je *baby boom* koji je proistekao temeljem poboljšanja životnih uvjeta nakon teških vremena rata i porasta životnog optimizma, a nakon toga je krajem 70-tih uslijedio *baby bust*, tj. fertilitet je znatno opao, a na to je utjecala kontrola fertiliteta uz pomoć kontracepcijskih sredstava (koje su proširene od šezdesetih godina), te zapošljavanjem sve većeg broja žena.

Dostojanstvo majčinstva je u suvremenom svijetu dovedeno u pitanje, jer društveni je život obilježen posljedicama sekularizacije, te opasnostima relativizma, individualizma, kulture egoizma i hedonizma. U Hrvatskoj je dodatno opterećeno posljedicama rata, poslijeratnim zbivanjima, tranzicijskim promjenama, ekonomskom krizom i krizom temeljnih vrijednosti.

Danas su žene one koje rade dvije smjene: u prvoj smjeni obavljaju službeni posao za koji su plaćene, a u drugoj smjeni rade neslužbeno – one su tada majke, supruge, domaćice i dr. Žene se pitaju imaju li danas uopće slobodnog vremena, jer im se opseg poslova izuzetno proširio, te koliko je smisljena bila borba za emancipaciju žena.

Ciljevi ove radionice su usmjeriti i osvijestiti sudionike na mogućnosti osnaživanja i ohrabriranje majčinstva na nekoliko razina:

1. **Osobna:** subjektivni doživljaj majčinstva je važan dio identiteta svake žene, često mnogo snažniji nego li bračni ili profesionalni, stoga se svaka žena u odnosu na majčinstvo treba iskreno pitati
 - Koji je moj osobni doživljaj majčinstva, tj. tko sam ja kao majka ili kakva majka želim biti?
 - Postoje li u meni podvojeni osjećaji zbog negativnih i pozitivnih aspekata majčinstva?
 - Na koji način 'brinem i skrbbim' kao majka o svojoj djeci?
 - Kako to činim, tj. kroz koje aktivnosti?
 - Što želim svojim odgojnim postupcima postići?
 - Koje temeljne vrijednosti prenosim svojoj djeci?

2. **Podrška u obitelji** - odgovorno roditeljstvo može biti samo ono koje teži ravnopravnom dostojanstvu i majčinstva i očinstva, tj. aktivnim ulogama u roditeljskim obvezama i zadacima. Kroz roditeljsku ljubav očituje se i bračna ljubav supružnika, a na taj način ostvaruje se i „zajedništvo osoba“ u obitelji. Posebno je važna podrška šire obitelji majkama, a napose onima koje su udovice, rastavljene, rastavljene te ponovno vjenčane, samohrane majke i dr.
3. **Podrška Crkve** kroz specifičan kršćanski pristup koji polazi od kršćanske antropologije i Božje objave, zadaća i put Crkve je obitelj, a time i majčinstvo. Konkretna podrška majčinstvu se može ostvariti kroz aktivnosti kao što su:
- praćenje žena nakon sakramenta ženidbe i podrška roditeljstvu tj. majčinstvu, kroz upoznavanje s poteškoćama i brigama koje prate majčinstvo;
 - potporom kroz razne programe podrške majčinstvu (npr. rad s trudnicama i psihološko-duhovne pripreme za porod);
 - ojačati aktivnosti na razini župe pri odgajanju za ljubav (praćenje razvoja djeteta uz sakramente od krštenja do potvrde);
 - pomoć majkama koje imaju poteškoće u odgoju, a prate ih i poteškoće u braku i sl. (kroz obiteljska savjetovališta);
 - podrška i pomoć ženama koje imaju poteškoće sa začecem;
 - nježna briga za one koje imaju djecu s posebnim potrebama, kao i onima koje su doživjele gubitak djeteta.

To se može realizirati jedino kroz stručni i sveobuhvatni pristup majčinstvu.

4. **Usklađivanje prava i osnaživanje u društvenom okruženju** kroz:
- ostvarivanje prava na prenošenje života;
 - pravo na samostalan odgoj, priznanje i promicanje kvalitetnog majčinstva – jer kroz majčinsku ljubav, rađanje i odgoj majke aktivno sudjeluju u formiranju društva;
 - vrednovanje sveukupnog zalaganja majki od donošenja djeteta na svijet, te angažman pri razvoju i odgoju djeteta;
 - pomoć društva u poteškoćama i odgojnim (podrška stručnjaka kroz stručne programe i poticaje u roditeljstvu tj. majčinstvu) i materijalnim (financijske potpore);
 - osigurati širu socijalnu potporu majčinstvu (obiteljsko i radno zakonodavstvo, olakšanje usklađenosti radne i roditeljske uloge, suradnja i podrška od strane odgojno-obrazovnih institucija, udruga civilnog društva);
 - osigurati potporu majkama u rizičnim razdobljima (kada očekuju dijete, kada se rodi novorođeno dijete, pred polazak u školu, razdoblje adolescencije, odrasla djeca koja odlaze);
 - osigurati potpore majkama koje su izložene određenim rizicima (siromaštvo, jednoroditeljstvo, majkama djece koja imaju poteškoće u školi, ponašanju ili razvoju, u razdobljima rastave i nakon rastave);
 - osnivanjem savjetovališta za psihološku pomoć i podršku i sl.

Sv. Ivan Pavao II u svom apostolskom pismu *Mulieris dignitatem* piše kako se kroz materinstvo žene, koje je povezano s očinstvom muža, odražava vječno rađanje u samom

Bogu, u Trojedinom Bogu (usp. Ef 3, 15-15). Tako rađanje čovjeka postaje zajedničko i muškarcu i ženi, te dijete koje se rađa postaje 'njihovo dijete'. No, majčinstvo predstavlja posebni udio tog zajedničkog roditeljstva i to onaj zahtjevniji, te se po ženi ipak više ostvaruje, a posebno u fazi prije rođenja, uz sav trud i zalaganja majki ipak je majčinski utjecaj odlučujući za temelje nove ljudske osobnosti. (MD br. 18). Temeljem tih misli usmjerit ćemo rad u ovoj skupini.

Suzana Matošević,
stručna suradnica u Bračnom i obiteljskom savjetovalištu u Slavonskom Brodu